

MUZEJSKI VJESNIK 8

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE
(Bjelovar, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Muzeja grada Koprivnice

Odgovorni urednik: Franjo Horvatić

Urednik, lektura i korektura: Zorko Marković

Tehnički urednik: Marijan Špoljar

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori.

NAKLADNIK

Centar za kulturu Koprivnica, OOUR Muzej grada Koprivnice

ZA NAKLADNIKA

Franjo Horvatić

TISAK

SOUR »PODRAVKA«, OOUR Koprivnička tiskara, 1985.

SADRŽAJ

MUZEJSKA PREZENTACIJA	1
Franjo Horvatić – Problemi muzejske prezentacije	3
Darko Sačić – O muzejskoj prezentaciji	4
Marina Šimek – Mogućnost prezentacije budućeg stalnog postava arheološkog odjela	5
Marijan Špoljar – Izazovi prezentacije	9
MUZEOLŠKA PITANJA I PROBLEMATIKA	12
Jasna Tomičić – Jubilej Gradskog muzeja Varaždin	13
Goran Jakovljević – O osnivanju Gradskog muzeja u Bjelovaru	16
Vladimir Kalšan – 30 godina Muzeja Međimurja – Čakovec	18
Rastko Pražić – 25 godina rada Muzeja Moslavine u Kutini	20
Marina Šimek – Metode vođenja dijateke arheološkog odjela GMV	23
ARHEOLOGIJA	25
Željko Tomičić – Sumarni osvrt na rezultate arheoloških istraživanja prostora Međimurja u razdoblju od 1972. do 1982. godine (II)	26
Mladen Medar – Arheološko-antropološki nalaz iz okolice Bjelovara	37
Zorko Marković – Nekoliko nalaza iz Vinče u Muzeju grada Koprivnice	38
Božidar Gerić – Probno iskapanje lasinjskog naselja na lokalitetu »Dolina« kod Ždralova	41
Zoran Homen – Prilog proučavanju lasinjskih keramičkih bočica	44
Mladen Medar – Bilješka o nalazu lasinjske kulture u Bjelovaru	47
Zorko Marković – Još o nalazima s Raićevog brega kod Srdinca	49
Josip Vidović – Goričan 1984. (preliminarni izvještaj)	53
Josip Vidović – Sondažno istraživanje skupine tumula kod Donjeg Mihaljevca u Međimurju 1984. godine (preliminarni izvještaj)	55
Željko Tomičić – Skupni nalaz ranosrednjovjekovnog novca 12. i 13. st. iz Čakovca	57
Željko Tomičić – Ranosrednjovjekovno groblje na redove u Juraju u Trnju	59
Željko Tomičić – Gradišće kod Nedelišća – rezultati pokusnih istraživanja	61
Željko Tomičić – Rezultati pokusnih arheoloških istraživanja kraj Dvorišća u Međimurju	63
UMJETNOST	65
Tomislav Đurić – Pavlinski ljetnikovac na Veternici	66
Dragutin Feletar – Inovacije jednog »Prstena«	69
Marijan Špoljar – Tri mlada koprivnička umjetnika	70
ETNOLOGIJA	75
Libuše Kašpar – Etnološka bibliografija novinskih članaka (II)	76

VIJESTI	80
Stjepan Hajduk – Zaštitni radovi na »Fantekovoj hiži«	81
Ljubica Ramušćak – Seminar o folklornom plesu u Međimurju	83
Zorko Marković – Aktivnost Povijesnog društva Koprivnica u 1984. godini	83
Dragutin Feletar – »Podravski zbornik« kao primjer	85
Dragutin Feletar – Monografija koja obavezuje	86
AKCIJE	88

SKUPNI NALAZ RANOSREDNJOVJEKOVNOG NOVCA 12. I 13. STOLJEĆA IZ ČAKOVCA

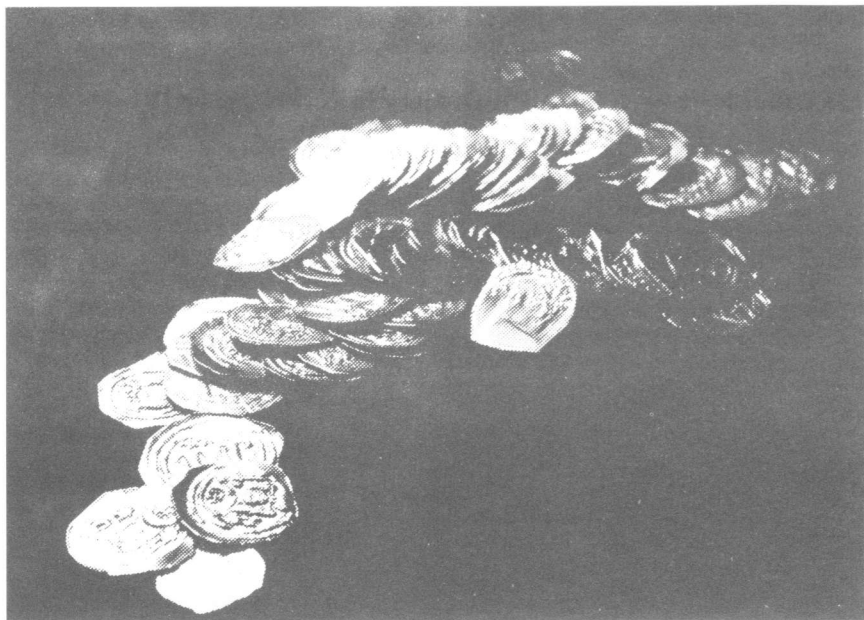
21. ožujka 1984. godine obaviješten je direktor Muzeja Međimurja – Čakovec da je, prilikom iskopa rova za kanalizaciju u predjelu Čakovec–Jug uz tzv. objekt »Stambeni nizovi«, radnik Građevnog kombinata »Međimurje« Ivan Lepoglavec našao na brojni primjerke novca.

Unutar razdoblja od 21. do 23.03.1984. arheološka ekipa Muzeja Međimurja – Čakovec detaljno je istražila lokaciju na kojoj su slučajno otkriveni spomenuti novčići¹. Neposrednom terenskom autosijom i posebno detaljnim pretraživanjem moglo se spasiti ukupno svega 846 primjeraka srebrnog novca (sl. 1), koji su zajedno s ulomcima manje keramičke posude prebačeni u ranosrednjovjekovnu zbirku arheološkog odjela Muzeja Međimurja – Čakovec na pohranu, konzervaciju, znanstvenu obradu i objelodanjivanje. Novčića je svakako bilo znatno više ali oni su zacijelo odmah otuđeni, tako da se ne može utvrditi njihov točan broj. Prilikom terenskog rada uzeti su svi osnovni podaci o karakteru i okolnostima nalaza, pribavljena je potrebna grafička i fotografska dokumentacija, kako u crno-bijeloj tehnici, tako i u koloru. Do 15. srpnja 1984. godine obavljena je konzervacija cjelokupnog fundusa. Taj posao obavio je Branimir Šimek, preparator Muzeja Međimurja – Čakovec.

O skupnom nalazu novca u južnom dijelu Čakovca objavljen je u lokalnom tisku kraći napis².

Riječ je o slučajnom nalazu, dakle o sretnoj okolnosti da se na užem gradskom arealu u dijelu Čakovca, koji se zove Buzovec, naišlo na ovaj vrijedan zatvoreni arheološki nalaz. Skupni nalaz – ostava novca iz Čakovca, može se na osnovi preliminarnе valorizacije datirati okvirno u rano 13. stoljeće, dakle u ranofeudalno vrijeme ili točnije do 30-tih godina tog stoljeća. U krugovima numizmatičara ovaj novac poznat je pod nazivom frizatici ili frizaški pfenizi, prema eponimnoj kovnici u južnonjemačkom gradu Friesachu. U ovom su se gradu nalazile kovnice novca frizaških vojvoda i salcburških nadbiskupa čiji se likovi i imena susreću na čakovečkom skupnom nalazu novca. Naime, među frizaticima iz Čakovca za sada je prepoznato čak desetak tipova, tako da će svakako biti složen zadatak interpretacije i determiniranja te značajne ranosrednjovjekovne ostave monete. Međutim, poneke od primjeraka novca možemo prepoznati kao pfenige nadbiskupa Adalberta (1183–1200), Eberharda II (1200–1246), te vojvode Ulriha (1144–55), vojvode Henrika V (1144–1161), vojvode Hermana (1161–1181) i vojvode Bernharda (1202–1256). Tek će detaljna obrada fundusa dati, kako konačni vremenski okvir unutar kojeg se može datirati Čakovečka ostava frizatika, tako i konačni broj tipova ovog vrlo interesantnog i osebnog nalaza.

Ostavu novca 12. i 13. stoljeća iz Čakovca treba u konačnici promatrati u vremenu i prostoru. Ona je očito odraz nemirnog vremena u kojem je česta pojava zakapanje dragocjenosti. Ostave su često zakapane duž trgovačkih putova ranosrednjovjekovnog razdoblja, a osobito u blizini naselja. U tom kontekstu trebalo bi možda ostavu iz Čakovca promatrati kao refleks nemira izazvanih prodorom Mongola i Tatara 1242. godine. Značajan je podatak da se u povijesnoj listini iz ranog 13. stoljeća spominje villa Buzad, posjed bana Buzada, po kojem je predgrađe Čakovca Buzovec zacijelo dobilo i ime.

Sl. 1 Čakovec – Skupni nalaz ranosrednjovjekovnog novca (Foto: Robert Kuhar)

Valorizacija zatvorenog arheološkog nalaza kakav predstavlja ostava novca iz Čakovca, nameće se kao primaran zadatak, koji će rezultirati boljim poznavanjem kulturne povijesti međuriječja Mure i Drave, i doprinijeti stvaranju potpunije slike života ovog zemljopisnog prostora u ranofeudalno doba.

Bilješke:

1. U stručnoj ekipi Muzeja Međimurja – Čakovec kojom je rukovodio mr Željko Tomičić, kustos arheologije, sudjelovali su Josip Vidović, kustos arheologije, Vladimir Kalšan, direktor i Branimir Šimek, preparator. Fotografsku, nacrtnu i tekstualnu dokumentaciju pripremio je i izradio Ž. Tomičić.

2. A. Haček, Osam stoljeća na dubini od 30 cm, Međimurje, br. 1533 – 30. ožujka 1984, str. 4.